

2025-03-06
S2023/03096
S2025/00474 (delvis)

Socialdepartementet**Socialstyrelsen**

Uppdrag till Socialstyrelsen att bilda ett forum för lärande och kunskapsspridning om välfärdsbrottslighet

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att utveckla och hålla samman ett nationellt forum för lärande och kunskapsspridning om välfärdsbrottslighet inom hälso- och sjukvården, tandvården samt socialtjänstverksamhet och verksamhet enligt lagstiftningen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Målet med forumet är att kommuner och regioner ska få bättre förutsättningar i sitt arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrottslighet. Forumet ämnar också utveckla kunskapsutbytet mellan berörda myndigheter och kommunal sektor, för att stärka det gemensamma arbetet och aktörernas samverkan. Socialstyrelsen får i uppdrag att hålla samman forumet och bjuda in de myndigheter och aktörer som Socialstyrelsen bedömer är lämpliga att delta i arbetet med forumet.

I uppdraget ingår att:

- anordna kunskapshöjande aktiviteter i syfte att öka kunskapen om välfärdsbrottslighet inom hälso- och sjukvården, tandvården samt socialtjänstverksamhet och verksamhet enligt lagstiftningen om stöd och service till vissa funktionshindrade,
- främja kunskapsdelning kring välfärdsbrottslighet mellan myndigheter, regioner och kommuner samt andra centrala aktörer,
- identifiera och informera regeringen om eventuella behov av statliga åtgärder i syfte att motverka välfärdsbrottslighet,
- utifrån behov, kartlägga riskområden för att få en bättre förståelse för behovet av kunskap kring att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrottslighet.

Socialstyrelsen ska när uppdraget utförs föra dialog med myndigheter som berörs av arbetet mot välfärdsbrottslighet, däribland Brottsförebyggande rådet, Ekobrottsmyndigheten, Inspektionen för vård och omsorg, Polismyndigheten och Upphandlingsmyndigheten. Myndigheten ska även föra dialog med andra berörda aktörer, såsom exempelvis Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) samt organisationer som företräder patienter och/eller brukare, t.ex. mottagare av personlig assistans.

Socialstyrelsen ska senast den 30 november 2025 lämna en delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Delredovisningen ska innehålla en beskrivning av arbetet med att starta upp forumet och vilka myndigheter och aktörer som bjudits in till forumet.

Socialstyrelsen ska senast den 28 februari 2027 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Av slutredovisningen ska framgå vilka aktiviteter som genomförts och i vilken utsträckning forumet har lyckats nå ut till regioner och kommuner samt andra myndigheter och centrala aktörer. Slutredovisningen ska även inkludera hur planerna ser ut för det fortsatta arbetet med forumet.

Socialstyrelsen ska löpande informera Regeringskansliet (Socialdepartementet) om hur arbetet med uppdraget fortskrider.

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2025 använda 3 600 000 kronor. Hälften av beloppet, 1 800 000 kronor ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2025 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 28 Till Socialstyrelsens disposition. Av den resterande delen ska, 900 000 kronor redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2025 uppförda anslaget 4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet, anslagsposten 11 Utvecklingsmedel – Socialstyrelsen och 900 000 kronor mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2025 uppförda anslaget 4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m., anslagsposten 4 Utvecklingsmedel.

Ärendet

Av den gemensamma lägesbilden från myndigheterna som deltar i den särskilda samverkansstrukturen mot organiserad brottslighet framgår att välfärdsbrottsligheten har blivit alltmer märkbar inom regionernas och kommunernas verksamheter. Oseriösa och kriminella aktörer utnyttjar ersättningssystemen för att finansiera kriminalitet, vilket också kan innebära att patienter och brukare riskerar att få bristfällig vård och omsorg.

Mot denna bakgrund gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att kartlägga välfärdsbrottsligheten inom hälso- och sjukvården och tandvården (S2023/03096). Uppdraget slutredovisades i september 2024. I slutredovisningen framkommer att regioner och kommuner inom hälso- och sjukvården och tandvården efterfrågar mer praktiskt stöd från statliga myndigheter och en bättre nationell samverkan i arbetet mot välfärdsbrottslighet. I slutredovisningen föreslås också att ett forum ska bildas för lärande och kunskapsspridning om välfärdsbrottslighet inom hälso- och sjukvården och tandvården.

I dag finns inget gemensamt forum för regioner, kommuner och statliga myndigheter som är särskilt inriktat mot välfärdsbrottslighet. Flera myndigheter har vidare pekat på problem med oseriösa och kriminella aktörer inom socialtjänstverksamheter och verksamhet enligt lagstiftningen om stöd och service till vissa funktionshindrade, det kan exempelvis handla om hemtjänst och hem för vård eller boende (HVB). Förekomsten av felaktiga utbetalningar och bidragsbrott inom ramen för ekonomiskt bistånd har också uppmärksammats. Det bedöms således finnas ett behov av lärande och kunskapsspridning kring välfärdsbrottslighet även inom dessa verksamheter. Socialstyrelsen får utifrån beskriven problembild ett uppdrag att bilda ett forum för lärande och kunskapsspridning i arbetet mot välfärdsbrottslighet inom hälso- och sjukvården, tandvården samt socialtjänstverksamhet och verksamhet enligt lagstiftningen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Forumet ska inrättas i form av ett pilotprojekt, som ska pågå under den aktuella uppdragstiden.

På regeringens vägnar

Acko Ankarberg Johansson

Linnéa Johansson

Kopia till

Finansdepartementet, BA
Brottsförebyggande rådet
Ekobrottsmyndigheten
Inspektionen för vård och omsorg
Polismyndigheten
Upphandlingsmyndigheten